

WWF for a living planet®

ZAPISNIK SA SASTANKA

STRUČNA RAZMATRANJA UTJECAJA NA OKOLIŠ MHE BUNA 1 i MHE BUNA 2

Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva HNŽ/K, Mostar, 16. listopada 2015.god

SUDIONICI:

1. Marinko Pranjić, Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva HNŽ/K
2. Zoran Mateljak, WWF/ Dinarica
3. Zoran Milašinović, Građevinski fakultet Sveučilišta u Mostaru
4. Pavle Spasojević, Ekološka udruga Majski cvijet
5. Mato Gotovac, WWF/ Dinarica
6. Mijo Radić, NGO Bona
7. Dragan Miličević, Hercegovina građevinsko zanatstvo
8. Branislav Mijatović, Hercegovina građevinsko zanatstvo
9. Jure Brkić, LZ Buna
10. Jozo Pinjuh, LZ Buna
11. Donko Jović, Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva HNŽ/K
12. Sanel Riđanović, Ekološka udruga Majski cvijet
13. Oliver Arapović, Ekološka udruga Majski Cvijet
14. Mirna Raić, Građevinski fakultet Sveučilišta u Mostaru
15. Mirjana Kovač, Federalno ministarstvo okoliša i turizma
16. Irena Rozić, WWF

UVOD:

U cilju korištenja energetskeg potencijala na području toka rijeke Neretve na mjestu ušća rijeke Bune, urađen je Idejni projekt za izgradnju MHE Buna – MHE 1 i MHE 2, temeljem kojega je izrađena Studija o utjecaju na okoliš za MHE Buna (MHE Buna 1 i MHE Buna 2). Studija o utjecaju na okoliš (SUO) je postupak ocjenjivanja prihvatljivosti zahvata s obzirom na okoliš, kao i određivanje potrebnih mjera zaštite okoliša, kako bi se negativni utjecaji sveli na najmanju moguću mjeru, te postigla visoka razina zaštite okoliša. Stručni konzultanti Ekološke udruge „Majski cvijet“ izradili su Ekspertizu sa komentarima i primjedbama na SUO MHE Buna 1 i Buna 2, sa osvrtom na floru i faunu, te istu dostavili sudionicima rasprave. Sastanak, održan 16. listopada 2015. god u zgradi Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva HNŽ/K u Mostar, je inicijativa Svjetskog fonda za

WWF for a living planet®

zaštitu prirode (WWF) i Udruge „Dinarica“ sa ciljem stručnog razmatranja i donošenja zaključaka na zadanu temu.

IZLAGANJA:

Sastanak je započeo predstavljanjem sudionika te pozdravnim riječima gosp. Donke Jovića, Ministra poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva HNŽ/K i gosp. Zorana Mateljaka, predstavnika Svjetskog fonda za zaštitu prirode WWF/Dinarica. *„Konstruktivno uključivanje civilnih organizacija u procese donošenja odluka, važna je komponenta djelovanja WWF-a u radu sa institucijama, organizacijama i državnim tijelima u prilagodbi okolišnih zakona BiH, okolišnim zakonima i standardima koji su u Europskoj uniji“*, na početku je istaknuo Zoran Mateljak.

- Resorni ministar gosp. Donko Jović istaknuo je da je odgovornost Ministarstva poticati investicije, ali sa naglaskom na prilagodbe okolišu. Naveo je da je proces potpisivanja koncesije za ovaj projekt trajao više od godinu dana, kako bi se usuglasili svi propisi i zakoni. U tu svrhu ministarstvo je naručilo Studiju „Utjecaj velikih i malih voda na vode Bune i Bunice“, koja je pokazala da MHE Buna1 i MHE Buna 2 nema nikakav utjecaj na vode Bune i Bunice.
- Prof. dr. Zoran Milašinović, sa Građevinskog fakulteta Sveučilišta u Mostaru, u svom izlaganju „Hidrologija i hidrotehnički objekti u kontekstu izgradnje MHE Buna 1 i 2“ dao je slikoviti pregled Idejnog projekta MHE Buna, uz objašnjenje svih njenih komponenti. Kao prednost, naveo je činjenicu da je ovaj hidroenergetski objekt zamišljen kao površinska derivacija koja ne prekida prirodan tok rijeke Neretve, što je slučaj sa hidroenergetskim objektima u gornjem toku.
- Konzultant EU Majski cvijet gosp. Pavle Spasojević osvrnuo se na istraživanja koja su rađena na rijeci Neretvi, posebno salmonidnih vrsta od 1870.godine istaknuvši kako sve rađene studije bilježe znatan pad brojnosti salmonidnih vrsta u rijeci Neretvi. Taj pad konstantan je i danas sa velikom pojavom hibridizacije i gotovog nestanka čistih linija endemskih salmonidnih vrsta. Područje na kojem je predviđena gradnja MHE Buna 1 i MHE Buna 2 navodi kao jedino, genetički čisto područje salmonidnih vrsta. Kao jedan od problema predmetne Studije spomenuo je neusklađenost zakonskih odredbi kao i zastarjelost istih, budući da se u Ribolovnoj osnovi Mostar, kao i u Katastru zaštićenih područja BiH, ovo područje navodi kao zaštićeno riblje plodište i spomenik prirode.

WWF for a living planet®

- doc. dr. Sanel Riđanović istaknuo je značaj svih životinjskih i biljnih vrsta (navedene u izrađenoj Ekspertizi), koje naseljavaju područje rijeke Bune i Neretve, a koje su potencijalno ugrožene realizacijom ovoga projekta. Uočio je nedostatak ribljih staza u Idejnom projektu, kao i nezaštićenost riba od turbina elektrane, što je zakonska obaveza investitora. Naveo je da riblji putovi nisu dobro definirani, te da će betonski zid biti nepremostiva prepreka tijekom migracija.

RASPRAVA:

U predviđenom dijelu za raspravu, svi su se sudionici složili sa konstatacijom ministra da je čovjek (prekomjernim izlovom i agresivnim djelovanjem na vode) značajan faktor narušavanja ekološke stabilnosti, te da treba djelovati u pravcu poticanja odgovornosti svih korisnika. Rasprava je dalje otvorena o ekološki prihvatljivom protoku (EPP) koji je korišten u izradi Idejnog projekta, kao i o promjeni kvalitete vode na izlazu MHE. Na što je prof. Milašinović odgovorio, da je Bunski kanal projektom predviđen kao riblja staza kojom će riba ići prirodnim tokom. Ponovio je kako rijeka neće biti pregrađena, te da će kvaliteta vode biti bolja na izlazu MHE nego u prirodnim uvjetima toka.

ZAKLJUČCI:

- Tijekom izlaganja i rasprave nitko od nazočnih nije se protivio izgradnji, nego se ukazalo na moguća poboljšanja stanja okoliša tijekom i nakon izgradnje MHE Buna 1 i MHE Buna 2.
- Na primjedbu nazočnih udruga o definiranju nultog stanja okoliša na području predviđenom za izgradnju MHE, Ministarstvo se poziva na elaborate urađene i dostupne u dosadašnjem periodu:
  - Ihtiološka studija, Agronomski i prehrambeno-tehnološki fakultet Sveučilišta u Mostaru, Zavod za ribarstvo, zoologiju i zaštitu voda.
  - Utjecaj malih i velikih voda Bune i Bunice, Građevinski fakultet Sveučilišta u Mostaru
- Ministarstvo MPŠV HNŽ/K se obvezuje da će dostaviti navedene elaborate, po zahtjevu EU Majski cvijet.
- Posvetiti veću pažnju migracijama ribljeg fonda izgradnjom ribljih staza. Prijedlog dopune projekta dostaviti u roku 30 dana.
- U narednim fazama projektiranja uključiti mišljenja i primjedbe lokalne zajednice i zajednički raditi na zaštiti okoliša i prirode.
- Kako bi projekt imao bolju održivost i prilagođenost okolišu predloženo je oblaganje predviđenih kanala sa sedimentom koji se koristi pri gradnji.